

Briuselis, 2026 m. rugsėjo 28 d.
(OR. en)

13704/26

POLCOM 349

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. rugsėjo 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 506 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl ES prekybos ir ekonominio saugumo politikos įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 506 final.

Pridedama: COM(2026) 506 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 09 28
COM(2026) 506 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl ES prekybos ir ekonominio saugumo politikos įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo

TURINYS

I.	ĮVADAS.....	2
II.	OPTIMALUS ES LENGVATINIO PREKYBOS REŽIMO SUSITARIMŲ IŠNAUDOJIMAS	4
II.1.	ES PREKYBA SU LENGVATINĖS PREKYBOS ŠALIMIS PARTNERĖMIS 2025 M. .	4
II.2.	ES PREKYBOS SUSITARIMŲ PROPAGAVIMAS.....	10
II.3.	DĖMESIO CENTRE – PREKYBA IR DARNUS VYSTYMASIS.....	10
III.	PAGALBA MVĮ, KAD JOS SURASTŲ SAVO VIETĄ PASAULINĖJE PREKYBOJE	13
IV.	KLIŪČIŲ ŠALINIMAS IR SPRENDIMŲ PAIEŠKA.....	13
IV.1.	NAUJAUSIA INFORMACIJA APIE PATEKIMO Į RINKĄ KLIŪTIS	14
IV.2.	NAUJAUSIA INFORMACIJA DĖL BENDRO KONTAKTINIO CENTRO SKUNDAMS TEIKTI.....	18
V.	DVIŠALIŲ IR DAUGIAŠALIŲ GINČŲ SPRENDIMAS	19

I. Įvadas

Tai šeštoji konsoliduotoji **metinė ES prekybos ir ekonominio saugumo politikos įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo ataskaita**¹. Joje pateikiama naujausia informacija apie ES ir jos lengvatinės prekybos prekėmis ir paslaugomis šalių partnerių prekybos srautų raidą ir apžvelgiama pagrindinė 2025 m. ES veikla ir laimėjimai vadovaujant Europos Komisijos už prekybos taisyklių laikymosi užtikrinimą atsakingam vyriausiajam pareigūnui².

Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama ES lengvatinio prekybos režimo susitarimuose ir PPO priimtų tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui. Komisija rengia atskiras ataskaitas dėl su prekyba ir ekonominiu saugumu susijusių sričių, visų pirma dėl tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo ir eksporto kontrolės / dvejojo naudojimo. Kitos su prekyba susijusios sritys, aptariamose specialiose Komisijos ataskaitose, be kita ko, yra ES bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistema (BLS), intelektinės nuosavybės teisės ir tarptautinių viešųjų pirkimų priemonė.

Tarptautinių prekybos įsipareigojimų pagal PPO ir dvišalius prekybos susitarimus **įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas** ir toliau duoda konkrečios naudos, sudaro palankesnes sąlygas patekti į eksporto rinkas, didina Europos ekonomikos atsparumą, spartina įvairinimą ir mažina priklausomybę.

Pirma, Europos įmonės gali naudotis galimybėmis, kurias suteikia didelis ES 44 lengvatinio prekybos režimo susitarimų tinklas. Kaip matyti iš toliau pateiktų pavyzdžių, veiksmingas jų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas ir toliau lemia **spartų eksporto augimą**.

- 2025 m. birželio mėn. paskelbtame **ES ir Kanados** išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo (IEPS) *ex post* vertinime³ teigiama, kad nuspėjama ir bendradarbiavimu grindžiama prekyba yra veiksminga. Nuo 2017 m., kai IEPS buvo pradėtas laikinai taikyti, dėl jo padidėjo prekybos eksportas ir tiekimo grandinių įvairovė visose ES valstybėse narėse, o ES bendrasis vidaus produktas kasmet padidėja 3,2 mlrd. EUR. Tiesioginė nauda, be kita ko, yra 71 proc. padidėjusi dvišalė ES ir Kanados prekyba prekėmis ir paslaugomis (nuo 72,2 mlrd. EUR 2016 m. iki 123 mlrd. EUR 2023 m.), 64 proc. padidėjęs ES prekių eksportas ir 81 proc. padidėjęs ES paslaugų eksportas į Kanadą.

¹ Komisijos tinklalapyje, skirtame [ES prekybos susitarimų įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui](#), pateikiama su šia ataskaita susijusi papildoma informacija apie: i) ES prekybos su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis raidą 2025 m., ii) muitų tarifų lengvatų taikymą ES eksportui ir importui iš lengvatinės prekybos šalių partnerių tiek ES, tiek valstybėms narėms ir iii) duomenis apie tarifinių kvotų taikymą pagal tam tikrus prekybos susitarimus.

² Informaciją apie atskirus ES prekybos susitarimus galima rasti Komisijos [ES prekybos susitarimų](#) interneto svetainėje, kurioje pateikiamos nuorodos į atskirų šalių puslapius, informacijos suvestinės, vadovai ir sėkmės istorijos, taip pat nuoroda į ataskaitas, parengiamas po jungtinių komitetų posėdžių ir dialogų.

³ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en?prefLang=lt

- **ES ir Čilės laikinasis susitarimas dėl prekybos (LSP)**, galiojantis tik nuo 2025 m. vasario mėn., per pirmuosius 11 jo įgyvendinimo mėnesių padėjo užtikrinti spartų augimą, o prekyba pagal šį susitarimą iš viso sudarė 20,8 mlrd. EUR. ES mašinų ir prietaisų eksportas išaugo 9,1 proc., o cheminių produktų eksportas – 8,5 proc.
- Nuo 2018 m. (metai prieš įsigaliojant ES ir Japonijos ekonominės partnerystės susitarimui) iki 2025 m. ES prekių eksportas į **Japoniją** padidėjo 14 proc. ES paslaugų eksportas padidėjo 57 proc.

Antra, ES prekybos susitarimais ir partnerystės ryšiais toliau buvo didinamas **tiekimų grandinių atsparumas**, padedant ES užtikrinti ypatingos svarbos išteklių, pavyzdžiui, energijos ir žaliavų, ir **sumažinti pernelyg didelę priklausomybę nuo vieno tiekimo šaltinio**.

Kaip matyti iš toliau pateiktų pavyzdžių, ES prekybos susitarimai ir toliau atlieka svarbų vaidmenį padedant užtikrinti **stabilius ES ekonomikai reikalingų žaliavų ir energetikos produktų importo šaltinius**.

- Nuo 2022 m. labai padidėjo žaliavų ir energinių produktų importas iš **Kanados** ir ši tendencija tęsiasi ir 2025 m. – iš Kanados buvo importuojama daugiau kaip ketvirtadalis ES mineralinių produktų. 2024–2025 m. importas iš **Kanados** padidėjo 14 proc. (pagal vertę) ir pasiekė 6,1 mlrd. EUR, taip tęsiant nuo 2022 m. stebimą didėjimo tendenciją.
- Nuo 2025 m. vasario mėn., kai įsigaliojo **ES ir Čilės LSP**, ES mineralinių produktų importas padidėjo 33 proc.
- Iš lengvatinės prekybos šalių partnerių ES importuoja ketvirtadalį ypatingos svarbos žaliavų. Nors bendras ypatingos svarbos žaliavų importas į ES⁴ pagal vertę 2025 m., palyginti su 2024 m., išliko santykinai pastovus ir padidėjo tik 0,32 proc., importas iš kai kurių išteklių gaminančių prekybos partnerių, pavyzdžiui, **Kanados ir Kongo Demokratinės Respublikos**, labai padidėjo. Taigi ES ypatingos svarbos žaliavų importo iš **Kanados** vertė padidėjo 62 proc. ir sudarė 3,3 mlrd. EUR. Tuo pačiu ataskaitiniu laikotarpiu ES ypatingos svarbos žaliavų importo iš **Kongo Demokratinės Respublikos** vertė padidėjo 79 proc. ir sudarė 2,9 mlrd. EUR.

Nelengvatinės prekybos partnerystės ryšiai, tokie kaip ES ir Kazachstano ekonominės partnerystės susitarimas ir strateginė partnerystė, taip pat paprastai palengvina ypatingos svarbos žaliavų importą. Pavyzdžiui, 2025 m. ES žaliavų importo iš **Kazachstano**⁵ vertė, palyginti su 2024 m., padidėjo 32 proc. ir pasiekė 1,18 mlrd. EUR.

⁴ Ypatingos svarbos ir strateginių žaliavų duomenys, kaip apibrėžta Ypatingos svarbos žaliavų akte.

⁵ ES ir Kazachstano Respublikos tvirtesnės partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas taikomas nuo 2016 m. ir galioja nuo 2020 m. 2022 m. šalys sudarė strateginę partnerystę žaliavų srityje: [ES prekybos santykiai su Kazachstanu](#).

Didelis ES prekybos susitarimų tinklas sustiprino jos **geopolitinį vaidmenį** sparčiai blogėjančioje tarptautinėje aplinkoje.

- Pavyzdžiui, 2025 m. 54,5 mlrd. EUR sumažėjusį ES prekių eksportą į Rusiją (palyginti su 2019–2021 m. vidurkiu) visiškai kompensavo tais metais **daugiau kaip 250 mlrd. EUR padidėjęs ES eksportas į ES laisvosios prekybos susitarimų (LPS) šalis partneres.**
- 8 mlrd. EUR 2025 m. sumažėjęs **transporto priemonių ir transporto priemonių dalių** eksportas į Rusiją (palyginti su 2019–2021 m. vidurkiu) buvo kompensuotas vien 9,7 mlrd. EUR padidėjusiu ES eksportu į Jungtinę Karalystę. Tuo tarpu 7 mlrd. EUR sumažėjusį **elektros mašinų** eksportą į Rusiją kompensavo padidėjęs eksportas (+9 mlrd. EUR) į įvairias prekybos šalis partneres, be kita ko, Šveicariją, Jungtinę Karalystę, Meksiką ir Norvegiją.

2025 m. ES prekybos susitarimai ne tik užtikrina galimybę patekti į rinką, bet ir toliau atliko svarbų vaidmenį **stiprinant prekybą ir darnų vystymąsi.**

- Kartu su kitomis šalimis **Japonija, Čilė ir Angola** ėmėsi veiksmų siekdamas ratifikuoti pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas.
- Komisija užbaigė preliminarų dviejų su **Vietnamu** susijusių išorės skundų dėl darbo ir susijusių žmogaus teisių problemų vertinimą. Ji taip pat gavo naują skundą dėl įtariamų prekybos ir darnaus vystymosi (PDV) įsipareigojimų pažeidimų **Ekvadore** ir pirmąjį skundą dėl BLS, susijusį su **Pakistanu.**

II. Optimalus ES lengvatinio prekybos režimo susitarimų išnaudojimas

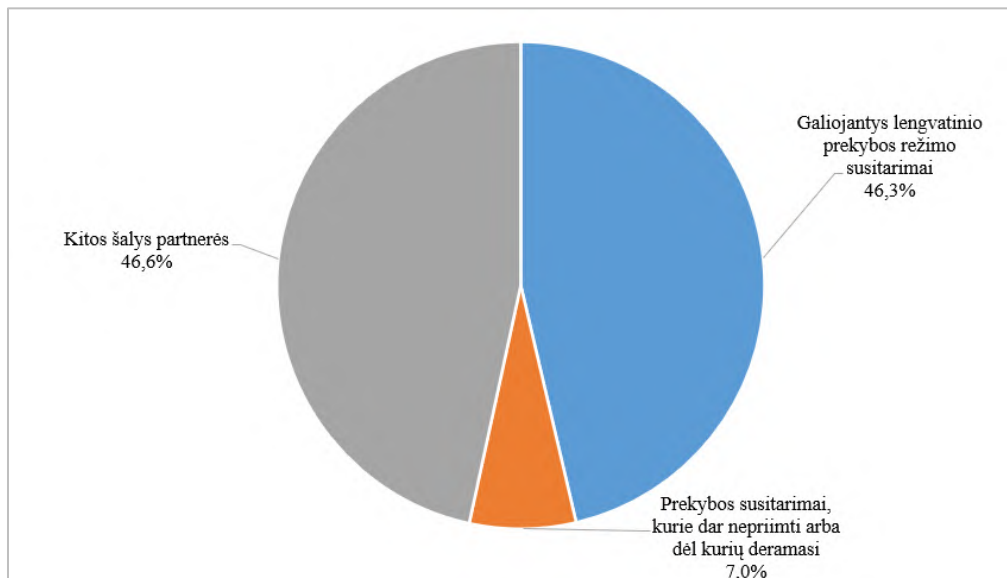
II.1. ES prekyba su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis 2025 m.

2025 m. pabaigoje ES su 76 lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis buvo sudariusi 44 lengvatinio prekybos režimo susitarimus, kurių vertė siekė 46,3 proc. visos ES išorės prekybos. Bendra ES prekybos su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis vertė siekė 2 390 mlrd. EUR, iš kurių 1 340 mlrd. EUR sudarė eksportas, o 1 050 mlrd. EUR – importas. ES prekybos su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis balansas 2025 m. padidėjo nuo 276 mlrd. EUR 2024 m. iki 289 mlrd. EUR.

Po intensyvių derybų 2025 m. ir 2026 m. pirmąjį ketvirtį taip pat buvo sudaryti prekybos susitarimai su MERCOSUR⁶, Meksika, Indonezija, Indija ir Australija. Dėl visų šių susitarimų ES lengvatinės prekybos dalis padidės iki 53,3 proc., kaip matyti iš 1 diagramos.

⁶ ES ir MERCOSUR prekybos susitarimas laikinai taikomas nuo 2026 m. gegužės 1 d.

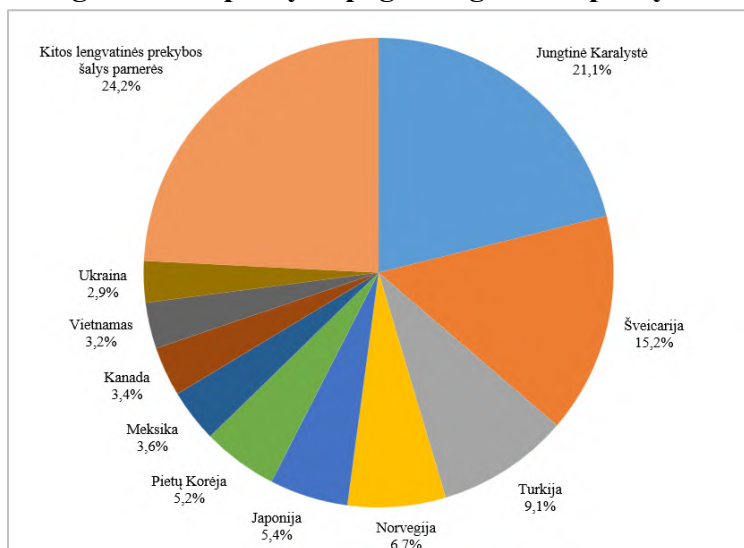
1 diagrama. ES išorės prekyba (2025 m.)

Šaltinis: Prekybos GD skaičiavimai, atlikti remiantis Eurostato pastaba.

Kaip parodyta 2 diagramoje, didžiausios ES lengvatinės prekybos šalys partnerės ir toliau buvo Jungtinė Karalystė (21,1 proc. ES prekybos su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis), Šveicarija (15,2 proc.), Turkija (9,1 proc.), Norvegija (6,7 proc.) ir Japonija (5,4 proc.). Šioms penkioms partnerėms, vertinant jas kartu, 2025 m. teko beveik 60 proc. ES lengvatinės prekybos.

2 diagrama. ES prekyba pagal lengvatinės prekybos šalis partneres (2025 m.)

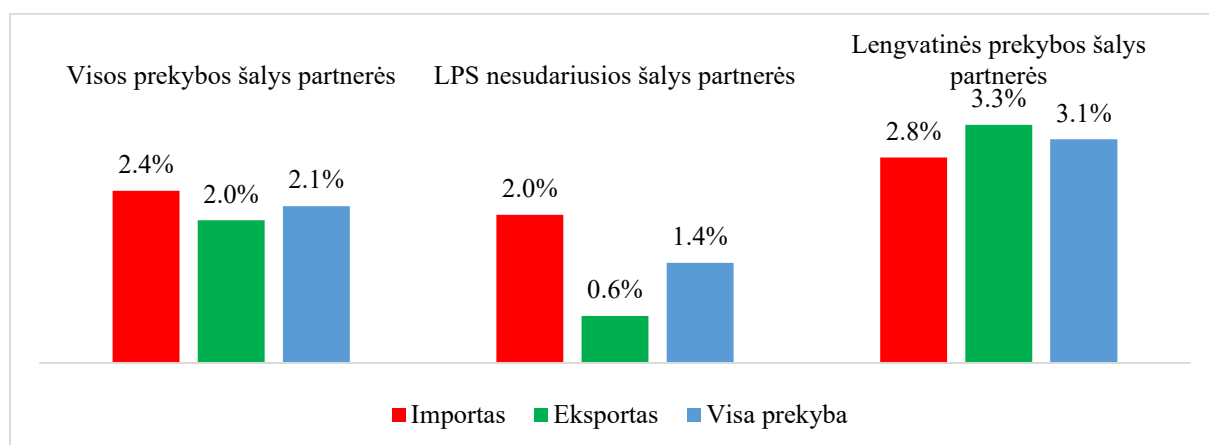

Šaltinis: Prekybos GD skaičiavimai, atlikti remiantis Eurostato COMEXT duomenimis.

Kaip parodyta 3 diagramoje, ES metinė prekyba prekėmis su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis ir toliau lenkė jos prekybą su visomis šalimis partnerėmis kartu ir su LPS nesudariusių partnerių pogrupiu.

2024–2025 m. ES prekyba su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis padidėjo 3,1 proc., t. y. daugiau nei prekyba su visomis šalimis partnerėmis ir LPS nesudariusiomis šalimis partnerėmis, kuri padidėjo atitinkamai 2,1 proc. ir 1,4 proc. Prekių eksportas į lengvatinės prekybos šalis partneres padidėjo 3,3 proc., o eksportas į visas šalis partneres, vertinant jas kartu, ir LPS nesudariusių šalių partnerių pogrupį sumažėjo atitinkamai 2,0 proc. ir 0,6 proc.

3 diagrama. Metinis ES prekybos žemės ūkio maisto produktais augimas pagal šalių partnerių tipus (2024–2025 m.)

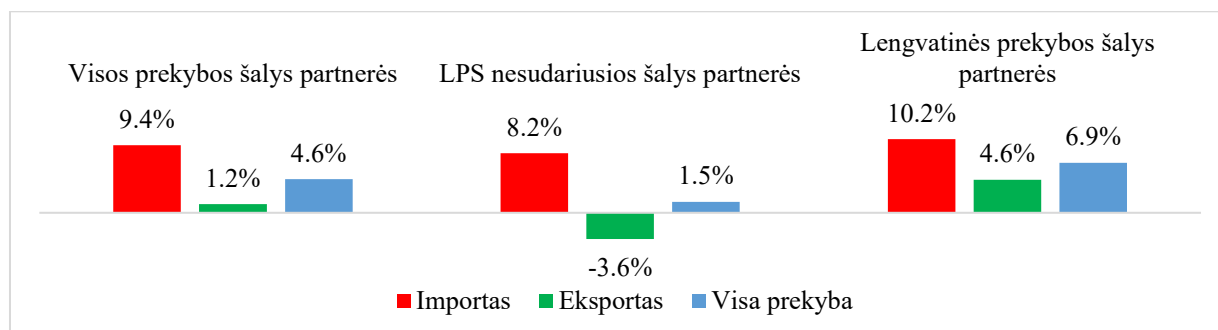

Šaltinis: Prekybos GD skaičiavimai, atlikti remiantis Eurostato COMEXT duomenimis.

Dėl 2025 m. ES prekybos susitarimų taip pat toliau **didėjo ES prekyba žemės ūkio maisto produktais su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis**, kuri augo sparčiau (6,9 proc.) nei prekyba su LPS nesudariusiomis šalimis partnerėmis (1,5 proc.) ir visomis prekybos šalimis partnerėmis (4,6 proc.). Prekyba žemės ūkio maisto produktais sudarė 9 proc. viso ES eksporto ir 7,5 proc. importo bei 37 proc. viso ES prekybos pertekliaus.

Kaip parodyta 4 diagramoje, **ES žemės ūkio maisto produktų eksportas į lengvatinės prekybos šalis partneres** padidėjo 4,6 proc., ES eksportas į visas šalis partneres kartu padidėjo 1,2 proc., o ES eksportas į LPS nesudariusias šalis partneres sumažėjo 3,6 proc.

4 diagrama. Metinis prekybos ES žemės ūkio maisto produktais augimas pagal šalių partnerių tipus (2024–2025 m.)

Šaltinis: Prekybos GD skaičiavimai, atlikti remiantis Eurostato COMEXT duomenimis.

2025 m. **Jungtinė Karalystė** patvirtino savo, kaip pagrindinės ES žemės ūkio maisto produktų eksporto paskirties šalies tarp lengvatinės prekybos šalių partnerių ir visų šalių partnerių,

vaidmenį: eksportas į šią šalį viršijo 55 mlrd. EUR, t. y. buvo 3 proc. didesnis nei 2024 m. 2025 m. ES eksportas į antrą pagal eksporto apimtį paskirties vietą – **Šveicariją** – sudarė apie 13 mlrd. EUR, t. y. padidėjo 7,5 proc. **Japonija** buvo trečia paskirties šalis pagal eksporto į lengvatinės prekybos šalis partneres apimtį – ES žemės ūkio maisto produktų eksportas sudarė daugiau kaip 8 mlrd. EUR.

ES prekybos susitarimais, pavyzdžiui, **ES ir Kanados** IEPS, nuo jų taikymo pradžios tvirtai prisidedama prie žemės ūkio maisto produktų eksporto augimo. Remiantis 2025 m. užbaigtu *ex post* vertinimu⁷, kai kurių žemės ūkio maisto produktų sektorių eksportas labai padidėjo.

- Pavyzdžiui, laikotarpiu nuo susitarimo laikino taikymo pradžios (2018–2025 m.) ES vyno eksportas į Kanadą padidėjo vidutiniškai 39 proc., palyginti su atitinkamu laikotarpiu iki susitarimo sudarymo (2010–2017 m.).
- Ypač gryno alyvuogių aliejaus eksportas padidėjo 46 proc., o sūrio eksportas – beveik dvigubai, t. y. padidėjo 96 proc.

ES žemės ūkio maisto produktų importas iš lengvatinės prekybos šalių partnerių taip pat augo sparčiau (10,2 proc.), palyginti su nelengvatinės prekybos šalimis partnerėmis (8,2 proc.).

- 2025 m. **Jungtinė Karalystė** toliau buvo didžiausias ES lengvatinio žemės ūkio maisto produktų importo šaltinis, kuriam teko 8 proc. (arba 16,0 mlrd. EUR) viso ES žemės ūkio maisto produktų importo, o po jos antra buvo **Ukraina** (11 mlrd. EUR).
- **Dramblio Kaulo Krantas** buvo trečias pagal dydį žemės ūkio maisto produktų importo į ES iš lengvatinės prekybos šalių partnerių šaltinis – 2025 m. šio importo vertė siekė 8,9 mlrd. EUR. 2024–2025 m. bendra importo iš Dramblio Kaulo Kranto vertė padidėjo 23 proc., o žemės ūkio maisto produktų importas – 31 proc. Prie šio augimo prisidėjo didesnės kakavos kainos, tačiau ES ir Dramblio Kaulo Kranto ekonominės partnerystės susitarimas padėjo šiai šaliai įvairinti savo eksportą, nes buvo sumažinti perdirbtos kakavos produktams taikomi tarifai⁸.

Iki 2025 m. pabaigos **ES geografinės nuorodos** pagal prekybos susitarimus buvo saugomos 35-iose ES nepriklausančiose šalyse.

- Pavyzdžiui, **ES ir Čilės LSP** nustatyta sustiprinta 216 ES geografinių nuorodų (GN) apsaugos sistema. Šia sistema prisidedama prie galiojančio susitarimo dėl vynų ir spiritinių gėrimų, kuriuo jau užtikrinama 1 745 ES vyno geografinių nuorodų ir 257 spiritinių gėrimų ir aromatizuotų vyno produktų geografinių nuorodų apsauga. LSP

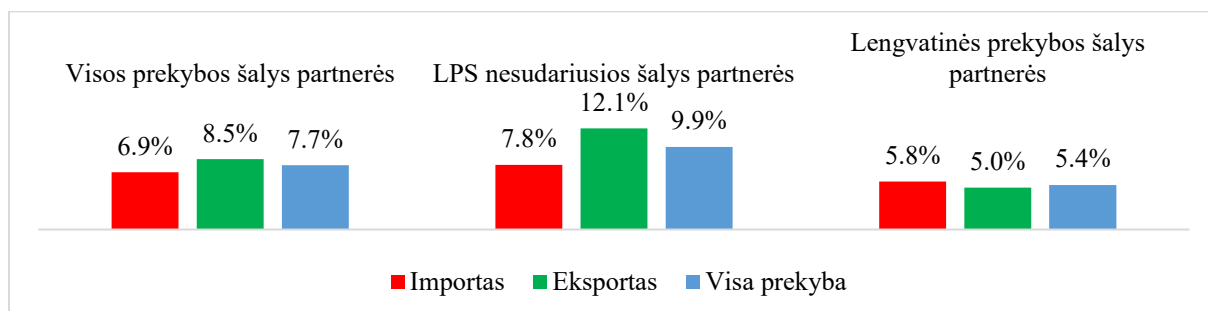
⁷ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en?prefLang=lt

⁸ Perdirbtos kakavos produktai 2025 m. sudarė 42 proc. visos ES kakavos importo iš Dramblio Kaulo Kranto vertės.

užtikrinamas aukštas atitinkamų saugomų geografinių nuorodų apsaugos lygis ir sudaromos sąlygos ateityje įtraukti naujas geografines nuorodas.

2024 m. **ES prekyba paslaugomis** su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis sudarė beveik 1,4 trln. EUR (pagal naujausius turimus duomenis), t. y. 47 proc. visos ES prekybos paslaugomis, ir 2024 m., palyginti su 2023 m., išaugo 5,4 proc. Kaip matyti iš 5 diagramos, šis augimas buvo spartesnis nei ankstesniais metais (5,0 proc.), tačiau lėtesnis nei prekybos su visomis šalimis partnerėmis ir LPS nesudariusiomis šalimis partnerėmis augimas⁹.

5 diagrama. Metinis ES prekybos paslaugomis augimas pagal šalių partnerių tipus (2023–2024 m.)

Šaltinis: Prekybos GD skaičiavimai, atlikti remiantis Eurostato lentelės „bop_its6_tot“ duomenimis.

Bendras ES prekybos balansas paslaugų sektoriuje padidėjo 21,1 proc. ir 2024 m. sudarė 193,7 mlrd. EUR. Prekybos su lengvatinės prekybos šalimis partnerėmis perteklius sudarė 184,3 mlrd. EUR, palyginti su 9,4 mlrd. EUR bendru prekybos su visomis prekybos šalimis partnerėmis pertekliumi.

ES prekybos susitarimų dėl prekybos paslaugomis vertę taip pat rodo laipsniškai didėjantis pateikimas į rinkas paslaugų sektoriuose, kuris tapo įmanomas dėl plataus užmojo prekybos susitarimų, pavyzdžiui, susitarimo su **Kanada**.

- Nuo laikino susitarimo taikymo pradžios 2017 m. dvišalė ES ir **Kanados** tarpvalstybinė prekyba paslaugomis padidėjo 97 proc. ir 2024 m. sudarė 50,8 mlrd. EUR, palyginti su 25,6 mlrd. EUR 2016 m.
- 2025 m. gruodžio mėn. įsigaliojo **abipusio pripažinimo susitarimas dėl architektų profesinių kvalifikacijų pripažinimo**. Jis suteikia galimybę ES architektams gauti Kanados architekto licenciją, o Kanados architektams – licenciją ES valstybėje narėje, jei jie atitinka tam tikrus kvalifikacijos ir patirties kriterijus. Abipusio pripažinimo susitarimas yra ES ir Kanados išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo (IEPS),

⁹ 2024 m. pagrindinių ES prekybos partnerių, su kuriomis nesudaryti LPS, pavyzdžiui, JAV (didžiausios ES prekybos paslaugomis partnerės) ir Kinijos (ketvirtos pagal dydį ES prekybos paslaugomis partnerės), ekonomika sparčiai augo, o Jungtinės Karalystės ir Šveicarijos, kurios yra antra ir trečia pagal dydį ES prekybos partnerės, ekonomika, įskaitant prekybą paslaugomis, apskritai augo nedaug.

kuriuo siekiama stiprinti bendradarbiavimą ir palengvinti profesinių kvalifikacijų pripažinimą abipus Atlanto, dalis.

2025 m. ES tebebuvo pasaulyje pirmaujanti skaitmeniniu būdu teikiamų paslaugų, kurių vertė 2024 m. sudarė 1,7 trln. EUR, arba 58 proc. visos ES prekybos paslaugomis, eksportuotoja ir importuotoja.

- Galiojantys prekybos susitarimai, į kuriuos įtraukti **su skaitmenine prekyba susiję skyriai**, be kita ko, yra susitarimai su Japonija, Jungtine Karalyste, Naująja Zelandija ir Čile.
- 2025 m. gegužės mėn. ES pasirašė pirmąjį specialų skaitmeninės prekybos susitarimą su ES nepriklausančia šalimi. Atskiru **skaitmeninės prekybos susitarimu su Singapūru**¹⁰ skatinama abiejų regionų skaitmeninė prekyba, sudarant palankesnes sąlygas tarpvalstybiniais duomenų srautams ir užtikrinant teisinį tikrumą įmonėms. 2026 m. birželio 10 d. ES pasirašė skaitmeninės prekybos susitarimą su Korėjos Respublika¹¹. 2026 m. kovo mėn. ES pradėjo derybas dėl ES ir Kanados skaitmeninės prekybos susitarimo.
- Skaitmeninės prekybos susitarimais atitinkami laisvosios prekybos susitarimai papildomi šiuolaikinėmis ir privalomomis skaitmeninės prekybos taisyklėmis. Šiomis taisyklėmis siekiama padidinti skaidrumą ir nuspėjamumą įmonėms, skatinti saugią interneto aplinką vartotojams ir kovoti su skaitmeninės prekybos kliūtimis.

2025 m. taip pat buvo pirmieji ištisi **ES ir Angolos susitarimo dėl palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms (SIFA)**, kuriuo daugiausia dėmesio skiriama labiau nuspėjamos verslui palankios investicijų aplinkos kūrimui, įgyvendinimo metai. Siekdamas šio tikslo, 2025 m. sausio mėn. dvišalis palankesnių sąlygų investicijoms sudarymo komitetas aptarė konkrečius veiksmus biurokratizmui mažinti ir skaidrumui didinti, be kita ko: i) modernizuoti investuotojams skirtą Angolos skaitmeninę vieno langelio sistemą; ii) skelbti internete užsienio investicijoms Angoloje taikomų reikalavimų ir sąlygų sąrašą ir iii) suteikti nemokamą prieigą prie Angolos oficialiojo leidinio internetinės versijos. 2026 m. balandžio mėn. pradžioje Komisija užbaigė derybas dėl susitarimo dėl palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms su **Ekvadoru** – tai pirmasis toks ES susitarimas su Lotynų Amerikos šalimi.

2025 m. lapkričio mėn. ES pasirašė pirmąjį susitarimą dėl **švarios prekybos ir investicijų partnerystės (CTIP)** su **Pietų Afrikos Respublika**. Pagal CTIP bus remiama dvišalė prekyba ir investicijos į švarias tiekimo grandines, kuriamos naujos prekybos ir investicijų galimybės ir gerinamos ES galimybės gauti žaliavų. Steigiamasis tarpvyriausybinių dialogas įvyko 2026 m. liepos 8–9 d., vadovaujantis anksčiau įvykusių įmonių ir vyriausybių dialogu¹², per kurį buvo surinktos įmonių nuomonės ir išsiaiškinti CTIP įgyvendinimo prioritetai.

¹⁰ [ES ir Singapūro skaitmeninės prekybos susitarimas | EUR-Lex](#)

¹¹ Susitarimo tekstas: [Circabc](#).

¹² [Pranešimas spaudai: Pradedamas Pietų Afrikos ir Europos Sąjungos švarios prekybos ir investicijų partnerystės įgyvendinimo etapas bei pirmasis įmonių ir vyriausybių dialogas | EIVT](#).

II.2. ES prekybos susitarimų propagavimas

2025 m. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir verslo sektoriumi, toliau intensyvino pastangas **skatinti sudaryti naujus susitarimus**.

- Komisija toliau **tobulino savo pagrindinę platformą „Access2Markets“**¹³, kuri nuo jos veikimo pradžios 2020 m. pritraukė daugiau kaip 13 mln. lankytojų, be kita ko, beveik 3 mln. vien 2025 m. Siekiant surinkti naudotojų atsiliepimus, buvo paskelbta apklausa, o Komisija pradėjo darbą, susijusį su naujų funkcijų, pavyzdžiui, naujo dizaino ir mokomųjų vaizdo įrašų, įdiegimu. Iki šiol Komisija yra išmokiusi 16 000 suinteresuotųjų subjektų naudotis šia platforma, daugiausia per įvairiomis kalbomis rengiamus internetinius seminarus.
- 2025 m. vyresnieji Komisijos darbuotojai dalyvavo aštuoniose valstybėse narėse surengtose **Patekimo į rinką dienose**. Šie renginiai suteikė galimybę daugiau kaip 5 000 įvairių sektorių įmonių (didžioji jų dalis – MVI) tiesiogiai pabendrauti su už prekybos taisyklių laikymosi užtikrinimą atsakingu vyriausioju pareigūnu ir kitais vyresniaisiais Komisijos atstovais.
- Informavimo veiklą Briuselyje ir ES sostinėse papildė konsoliduotos **ES delegacijų** informavimo pastangos šalyse partnerėse, propaguojant naujus prekybos susitarimus su suinteresuotaisiais subjektais vietoje. Ši veikla buvo skirta ES įmonėms ir ES produktų bei paslaugų importuotojams, kuriems reikia specializuotų gairių.
 - Pavyzdžiui, 2025 m. spalio 24 d. Ouklande įvykusiame pirmajame **ES ir Naujosios Zelandijos verslo aukščiausiojo lygio susitikime** suburta 500 abiejų šalių verslo ir politinių atstovų, siekiant padėti pasinaudoti naujomis LPS teikiamomis galimybėmis. ES delegacija Velingtone propagavo LPS žemės ūkio parodose, vykusiose Hamiltone (birželio mėn.) ir Kraistčerče (lapkričio mėn.).
 - Propaguodama **ES ir Čilės LSP**, ES delegacija Santjage surengė kampaniją *Europa está a la vuelta* (Europa yra netoliese) ir *Europa está cerquita* (Europa yra šalia), apie kurią buvo plačiai informuojama socialiniuose tinkluose ir Čilės radijo eterijoje. Šia kampanija buvo siekiama priartinti LSP prie visuomenės, parodant, kodėl jis yra reali galimybė Čilei, jos vartotojams ir įmonėms.

II.3. Dėmesio centre – prekyba ir darnus vystymasis

ES prekybos susitarimai ir toliau atlieka **svarbų vaidmenį stiprinant prekybą ir didinant tvarumą**. Nuostatos, kuriomis skatinama laikytis tarptautinių darbo ir aplinkos apsaugos

¹³ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/lt/home>

standartų, buvo įtrauktos į 15 nuo 2012 m. sudarytų susitarimų (pradedant nuo ES ir Pietų Korėjos Respublikos prekybos susitarimo) ir jos buvo taikomos ataskaitiniu laikotarpiu.

2025 m. buvo tęsiamas darbas siekiant užtikrinti veiksmingą šių įsipareigojimų įgyvendinimą ir padaryta pažanga dirbant su keliomis šalimis partnerėmis.

- **Japonija, Čilė ir Angola** ėmėsi veiksmų siekdamos ratifikuoti pagrindines TDO konvencijas, susijusias su darbuotojų sauga ir sveikata.
- **Japonija**, atsižvelgdama į TDO Konvencijų taikymo ekspertų komiteto pastabas, pradėjo įgyvendinti perėjimo nuo savo Tarptautinio techninio mokymo programos prie Įgūdžių ugdymo dirbant programos procesą. Be to, Japonija taip pat pradėjo pereiti prie žaliajai pertvarkai skirtos privalomos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (GX ATLPS) naudojimo.
- **Moldova** padarė nemenką pažangą 2025 m. priėmusi savo nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Ji paskelbė savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal Paryžiaus susitarimą ir sustiprino išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemą.

Reguliariuose **jungtinių PDV komitetų ir valdybų** posėdžiuose šalys aptaria su PDV susijusius klausimus. 2025 m. dvišalis bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis vėl padėjo pasiekti konkrečių rezultatų.

- **ES ir Naujosios Zelandijos** prekybos komitetas, atsižvelgdamas į TDO priimtus sprendimus, priėmė PDV skyriaus pakeitimą, kuriuo darbuotojų sauga ir sveikata įgauna pagrindinių principų ir teisių darbe statusą.
- 2025 m. lapkričio mėn., **ES ir Singapūro** PDV tarybai patvirtinus abipusį įsipareigojimą toliau dėti nuolatinės ir tvarios pastangas siekiant ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti pagrindines TDO konvencijas, Singapūro parlamentas priėmė antrąjį Sąžiningumo darbo vietoje įstatymo projektą, kuris yra vienas iš svarbiausių žingsnių siekiant paspartinti pagrindinės TDO konvencijos dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje (C111) ratifikavimą. Įstatymo projektu nustatoma nauja sistema, pagal kurią darbuotojai gali siekti žalos, patirtos dėl diskriminacijos darbo vietoje, atlyginimo, taip pat nustatomos apsaugos nuo nepagrįstų ieškinių priemonės¹⁴.
- 2025 m. vasario 1 d. įsigaliojus **ES ir Čilės LSP**, ES ir Čilė pradėjo PDV nuostatų peržiūrą. Ši peržiūra numatyta prie LSP pridėjame bendrame pareiškime dėl PDV peržiūros ir ja siekiama patobulinti vykdymo užtikrinimo mechanizmą ir įtraukti Paryžiaus susitarimą kaip vieną iš esminių elementų.

¹⁴ Pirmasis įstatymo projektas buvo priimtas 2025 m. sausio 8 d. Tikimasi, kad sąžiningumo darbo vietoje teisės aktai įsigalios iki 2027 m. pabaigos, kad darbdaviai turėtų pakankamai laiko juos veiksmingai įgyvendinti.

2025 m. Komisija toliau glaudžiai bendradarbiavo su pilietine visuomene, be kita ko, pasitelkdama **vietos patarėjų grupes** (VPG), suburiančias įmones, profesines sąjungas ir kitus suinteresuotuosius subjektus. VPG įsteigtos pagal 16 ES prekybos susitarimų¹⁵, siekiant bendradarbiauti su pilietinės visuomenės atstovais šalyse partnerėse ir konsultuoti Komisiją įgyvendinimo klausimais.

- 2025 m. ES ir **Centrinės Amerikos** VPG pirmą kartą pasiekė bendrą sutarimą paskelbti bendrą pareiškimą, kuriame būtų pasiūlytas konkretus techninis bendradarbiavimas darbo ir aplinkos apsaugos klausimais. ES ir visos keturios **Andų** regiono VPG pirmą kartą vieningai paskelbė bendrą deklaraciją – tai dar vienas žingsnis tarpregioninio pilietinės visuomenės bendradarbiavimo srityje.
- ES vietos patarėjų grupė dėl **Japonijos** pasiūlė intensyviau keistis informacija apie žaliuosius laivybos koridorius, daugiausia dėmesio skiriant siekiui užtikrinti, kad žalioji ir teisinga pertvarka būtų įgyvendinamos kartu. **Japonijos VPG** pasinaudojo bendru dialogu su pilietine visuomene, kad būtų laikomasi labiau reguliavimu grindžiamo ES požiūrio į žaliąją pertvarką, ir pasiūlė Japonijai taip pat padidinti savo užmojus.

2025 m. Komisija taip pat toliau tyrė **skundus dėl įtariamų PDV pažeidimų** ir darė su jais susijusią pažangą.

- 2025 m. Komisija **baigė** dviejų skundų, susijusių su **Vietnamu, preliminarų vertinimą**. Atlikus analizę nustatyta, kad susirūpinimą vis dar kelia darbo srities klausimai, visų pirma susiję su TDO konvencijos Nr. 87 ratifikavimu. Vietnamas neįrodė, kad jo iš dalies pakeisto Profesinių sąjungų įstatymo priėmimas ir Vietnamo Konstitucijos pakeitimai galėtų būti aiškinami kaip veiksmai, kuriais siekiama įvykdyti šalies įsipareigojimą „tęsti ir nuolat dėti pastangas, kad būtų ratifikuota ši TDO konvencija“. Komisija paprašė pateikti papildomos išsamios informacijos ir paaiškinimų ir toliau visais lygmenimis kelia šį klausimą kartu su Vietnamo kolegomis.
- Komisija gavo vieną **naują skundą** dėl **Ekvadoro**, kuriame tvirtinta, kad ši šalis neįvykdė savo įsipareigojimų pagal prekybos susitarimą su ES, pavyzdžiui, dėl sektorių profesinių sąjungų pripažinimo ir asociacijų laisvės. Ši byla susijusi tiek su darbo, tiek su aplinkos apsaugos klausimais ir šiuo metu yra peržiūrima.
- 2025 m. Komisija gavo pirmąjį skundą dėl **bendrosios lengvatų sistemos** (susijusį su **Pakistanu**) ir jis šiuo metu peržiūrimas.

Galiausiai, siekdama toliau laikytis PDV įsipareigojimų ir užtikrinti realius pokyčius šalyse partnerėse, 2025 m. ES toliau teikė **techninę pagalbą** savo prekybos šalims partnerėms.

¹⁵ Dabartinė padėtis, 2026 m. liepos 1 d.: 16 VPG (įskaitant CARIFORUM konsultacinį komitetą).

- ES toliau bendradarbiavo su TDO įgyvendindama **programą „Prekyba deramam darbui“¹⁶**. Šia programa siekiama skatinti socialinį dialogą ir remti geresnį tarptautinių darbo standartų taikymą prioritetinėse šalyse partnerėse, visų pirma Afrikoje ir Azijoje.
- 2025 m. ES bendradarbiavo su Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) ir privačiuoju sektoriumi, siekdama pradėti įgyvendinti programą **„Tvarios maisto produktų gamybos skatinimas Kenijoje“**. Šis 10 mln. EUR vertės ES lėšomis finansuojamas projektas skirtas 40 000 smulkiųjų ūkininkų ir juo remiama klimato kaitos poveikiui atspari maisto produktų gamyba penkiose Vakarų Kenijos apskrityse.

III. Pagalba MVĮ, kad jos surastų savo vietą pasaulinėje prekyboje

2025 m. Komisija naudojo įvairias priemones siekdama padėti ES įmonėms kuo geriau pasinaudoti ES prekybos susitarimais, ypatingą dėmesį skirdama konkretiems mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) poreikiams¹⁷.

Pirma, tai daroma į ES prekybos susitarimus įtraukiant **specialius MVĮ skirtus skyrius**¹⁸, kuriuose nustatomi konkretūs įsipareigojimai sudaryti palankesnes sąlygas mažesnėms įmonėms patekti į rinką. Abiejų susitarimo šalių kontaktiniai asmenys reguliariai susitinka ir svarsto MVĮ aktualius viso susitarimo klausimus. Pavyzdžiui, įsigaliojus **ES ir Naujosios Zelandijos** prekybos susitarimui, MVĮ kontaktiniai asmenys buvo susitikę du kartus, siekdami užtikrinti, kad MVĮ skirtose interneto svetainėse ir informacinėse platformose būtų pateikiamas konkretus turinys.

Antra, 2025 m. Komisija tęsė sėkmingą ir tvirtais ryšiais grindžiamą bendradarbiavimą su **Europos įmonių tinklu**¹⁹. Šis tinklas teikia gaires ir paslaugas tarptautinių užmojų turinčioms MVĮ, įskaitant startuolius ir veiklą plečiančias įmones. Tai daroma padedant jo įsteigtiems mazgams daugiau kaip 20-yje strateginių rinkų už ES ribų, pavyzdžiui, Brazilijoje, Kanadoje, Indijoje, Japonijoje, Meksikoje, Singapūre, Jungtinėje Karalystėje ir Vietname.

IV. Kliūčių šalinimas ir sprendimų paieška

2025 m. pasaulinės prekybos aplinką toliau keitė tebesitęsianti geopolitinė įtampa, ekonominiai svyravimai ir prekybos politikos poslinkiai. Vienas iš pagrindinių iššūkių buvo nepastovių santykių su **Kinija** ir **JAV** – didžiausiomis ES nelengvatinės prekybos šalimis partnerėmis – valdymas.

¹⁶ „Prekyba deramam darbui“ (angl. *Trade for Decent Work*)

¹⁷ 2023 m. prekes ir paslaugas eksportavo beveik 682 000 ES MVĮ (pagal naujausius turimus duomenis).

¹⁸ 2025 m. ES prekybos susitarimai, į kuriuos įtraukti MVĮ skirti skyriai, sudaryti su šiomis šalimis: Kanada, Japonija, Jungtine Karalyste, Naująja Zelandija ir Čile.

¹⁹ <https://een.ec.europa.eu/>

2025 m. liepos 27 d. **ES ir JAV** prekybos susitarime ir 2025 m. rugpjūčio 21 d. paskelbtame ES ir JAV bendrame pareiškime²⁰ nustatytas abiejų šalių politinis įsipareigojimas siekti atkurti ES ir JAV prekybos ir investicijų santykių stabilumą ir nuspėjamumą įmonių ir piliečių naudai. ES tebėra įsitikinusi, kad dideli tarifai kenkia pasaulio ekonomikai. Tačiau pasiekta derybų rezultatų, kurie sudaro pagrindą vykdyti nuolatinį dialogą ir plėtoti transatlantinius santykius, be kita ko, mažinant tarifus ir tęsiant bendradarbiavimą bendrų strateginių interesų srityse. Pavyzdžiui, 2026 m. balandžio 24 d. ypatingos svarbos mineralų srityje ES ir JAV pasirašė susitarimo memorandumą²¹ dėl strateginės partnerystės ypatingos svarbos mineralų srityje ir susitarė dėl ES ir JAV ypatingos svarbos mineralų veiksmų plano²². ES toliau bendradarbiauja su JAV, ieškodama sprendimų, visų pirma tais atvejais, kai ES eksportui taikomi tarifai viršija didžiausią 15 proc. tarifą, be kita ko, plieno ir aliuminio, vario ir jų produktų, taip pat sunkvežimių ir sunkvežimių dalių sektoriuose. Siekdamos spręsti šį klausimą, JAV jau išbraukė tam tikrus produktus iš plieno ir aliuminio produktų sąrašo, sumažino pramoninių mašinų gaminiams taikomus muitų tarifus, taip pat supaprastino muitų tarifų taikymą ir suteikė aiškumo dėl to, kaip jie taikomi. Nepaisant to, kad tai yra žingsnis teisinga linkme, ES toliau bendradarbiaus su JAV siekdama užtikrinti, kad visam ES minėtų produktų eksportui būtų taikomas didžiausias 15 proc. tarifas ir nebūtų taikomi jokie papildomi administraciniai reikalavimai, kaip nustatyta ES ir JAV bendrame pareiškime.

Dirbant su **Kinija** padaryta pažanga siekiant išsaugoti Europos technologijų bendrovių galimybes veiksmingai ginti savo intelektinės nuosavybės teises (esminiai standartų patentai, pvz., naudojami judriojo ryšio srityje).

Šalys ir prekybos blokai visame pasaulyje toliau stengiasi rasti pusiausvyrą tarp vidaus pramonės apsaugos ir laisvos ir sąžiningos prekybos sistemos įgyvendinimo. Todėl ES prekybos partnerių priimtų įsipareigojimų dėl patekimo į rinką stebėseną tebėra vienas iš pagrindinių prioritetų.

IV.1. Naujausia informacija apie patekimo į rinką kliūtis

2025 m. užregistruotos naujos kliūtys²³

2025 m. Komisijos patekimo į rinką duomenų bazėje iš viso **užregistruota 13 naujų kliūčių**. Šešios naujos kliūtys buvo susijusios su importo tarifų priemonėmis ir mokesčiais: trys iš jų buvo susijusios su sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis ir techninėmis prekybos kliūtimis, o viena priemonė buvo susijusi su viešųjų pirkimų apribojimais.

²⁰ [Bendras pareiškimas dėl Jungtinių Amerikos Valstijų ir Europos Sąjungos pagrindų susitarimo dėl abipusės, sąžiningos ir subalansuotos prekybos. Prekyba ir ekonominis saugumas.](#)

²¹ [Circabc](#)

²² [Circabc](#)

²³ Žr. Prekybos GD įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo puslapyje pateikiamą sąrašą: [ES prekybos susitarimų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas. Prekyba ir ekonominis saugumas.](#)

Daugiausia naujų prekybos kliūčių užregistruota JAV ir Kanadoje (atitinkamai keturios ir dvi). Pietinėse Viduržemio jūros regiono šalyse²⁴ užregistruotos trys naujos prekybos kliūtys (palyginti su aštuoniomis kliūtėmis 2024 m.). Nuo jų nedaug atsiliko Pietų ir Pietryčių Azijos, Australijos ir Naujosios Zelandijos regionas, kuriame užregistruotos dvi naujos kliūtys (palyginti su šešiomis kliūtėmis 2024 m.). Tolimųjų Rytų, Afrikos ir Ramiojo vandenyno regionuose užregistruota po vieną kliūtį.

Iš dalies arba visiškai pašalintos kliūtys ir teigiami pokyčiai 2025 m.²⁵

Padaryta pažanga šalinant prekybos kliūtis – **14-oje šalių partnerių visiškai arba iš dalies pašalinta 20 kliūčių**. Kaip matyti iš toliau pateiktų pavyzdžių, tai buvo pasiekta derinant diplomatinę veiklą ir veiksmingą institucinių mechanizmų naudojimą pagal dvišalius prekybos susitarimus ir PPO.

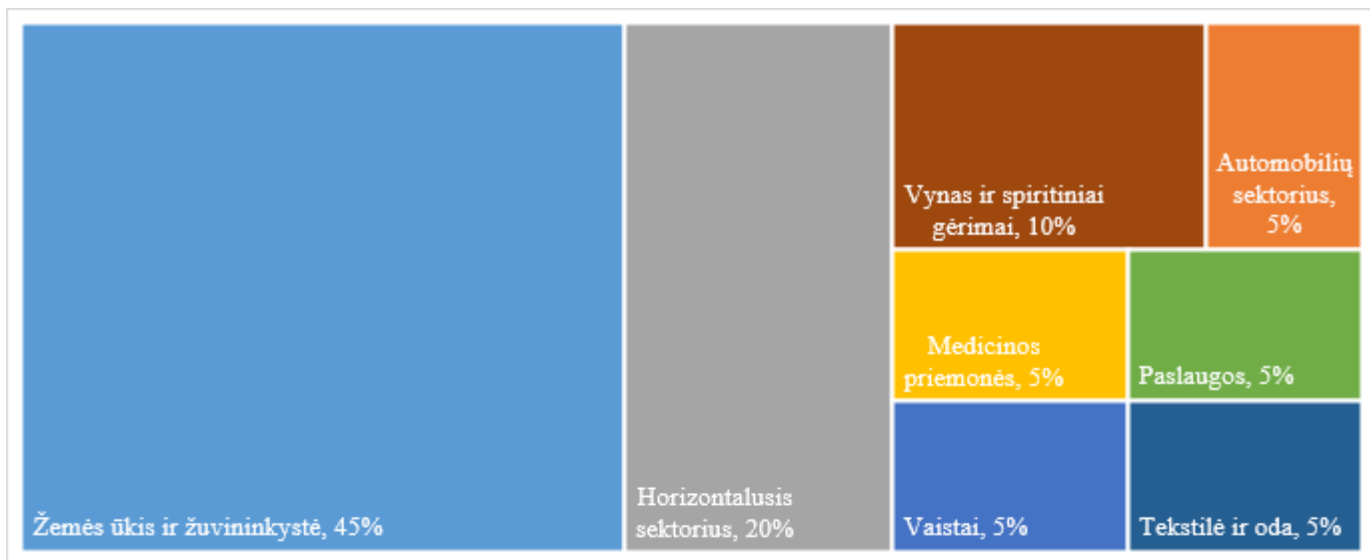
- **Japonija** atšaukė gyvūninių produktų importo sustabdymą po to, kai atitinkamos šalys patvirtino, kad laikomasi gyvūnų sveikatos reikalavimų (pavyzdžiui, dėl Švedijos kilmės kiaulienos, Lenkijos kilmės perdirbtų jautienos produktų ir Belgijos kilmės jautienos ir jautienos produktų).
- **Vietnamas**, vadovaudamasis 2024 m. lapkričio 21 d. Farmacijos įstatymu, paskelbė naują aplinkraštį, kuriuo reglamentuojamas vaistų ir vaistų sudedamųjų dalių registravimas. Į 2025 m. liepos 1 d. įsigaliojusį aplinkraštį įtrauktas paspartinto leidimų suteikimo mechanizmas, pagal kurį naujoviškų vaistų, kuriems rinkodaros leidimus jau suteikė griežto reguliavimo institucijos, pavyzdžiui, Europos vaistų agentūra, vertinimo laikotarpis sutrumpinamas nuo ketverių ar penkerių metų iki devynių mėnesių.
- Pradėjus reguliarų ES ir **Argentinos** bendradarbiavimą Argentina visam laikui sumažino eksporto muitus pagrindinėms žemės ūkio prekėms ir jų šalutiniams produktams. 2025 m. gruodžio mėn. priimtu nauju dekretu nustatytos mažesnės eksporto muto normos kai kuriems grūdams, įskaitant soją, kviečius ir miežius.

Kaip parodyta 6 diagramoje, dauguma pašalintų kliūčių (45 proc.) buvo susijusios su **žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriumi**. Be to, 20 proc. atvejų buvo susiję su tarpsektorinėmis problemomis.

6 diagrama. Pašalintų kliūčių procentinė dalis pagal sektorius (2025 m.)

²⁴ Pietinėse kaimyninėse šalyse, Artimuosiuose Rytuose, Turkijoje, Rusijoje ir Vidurinėje Azijoje.

²⁵ Žr. Prekybos GD įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo puslapyje pateikiamą sąrašą: [ES prekybos susitarimų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas. Prekyba ir ekonominis saugumas](#).

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybių narių patarėjais prekybos klausimais ir pramonės asociacijomis, ataskaitiniu laikotarpiu padarė tolesnę pažangą šalindama kliūtis. Ši pažanga daro tiesioginį teigiamą poveikį atitinkamų sektorių Europos įmonėms, nes padeda joms sumažinti sąnaudas ir pagerinti ES eksportuotojų patekimo į rinką galimybes, taip pat užtikrinti svarbių pramonės išteklių tiekimą.

Nuolatinis bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis 2025 m. vėl paskatino **teigiamus pokyčius**, kaip parodyta toliau.

- **Singapūras** pripažino ES skirstymo į regionus priemones siekiant kovoti su labai patogenišku paukščių gripu, afrikiniu kiaulių maru ir snukio ir nagų liga, kuriomis sudarytos sąlygos didesniai ES žemės ūkio maisto produktų eksportui. Šalis taip pat nustatė prekybos lengvinimo priemones, susijusias su atsivestų (išsiritusių) ir užaugintų gyvūnų sertifikatu, ir suteikė Graikijai ir Lietuvai patvirtinimus dėl kelių rūšių kiaušinių ir mėsos gaminių.
- **Vietnamas** leido iš ES importuoti 14 gyvūninių produktų ir du augalinius produktus, o dėl keturių papildomų produktų buvo pradėtas galutinis patvirtinimo proceso etapas, todėl sumažėjo neišnagrinėtų patekimo į rinką leidimų skaičius. Vietnamo valdžios institucijos ne tik padarė pažangą, susijusią su atskiromis bylomis, bet ir sutiko atlikti bendrus auditus, apimančius kelias valstybes nares ir produktus, o tai padės sutaupyti laiko ir išteklių.
- Po 2025 m. spalio mėn. surengtos Komisijos aukšto lygio misijos **Brazilijoje** ši šalis patvirtino kelis augalinius produktus ir iš anksto įtraukė į sąrašą 48 gyvūninius produktus iš 18 valstybių narių.

Taip pat pastebėta teigiamų pokyčių, susijusių su **už valstybių sienų taikomomis priemonėmis**, pavyzdžiui, dėl techninių prekybos kliūčių ir reguliavimo kliūčių, dėl kurių palengvėjo Europos įmonių patekimas į rinką įvairiuose sektoriuose.

- Dėl intensyvių dvišalių diskusijų su ES **Kolumbija** nusprendė pripažinti ES laisvos prekybos sertifikatus, kuriais įrodoma produkto atitiktis Kolumbijos techninėms taisyklėms. Todėl ES vyno gamintojams, norintiems eksportuoti į Kolumbiją, nebereikės atlikti papildomų bandymų. 2025 m. ES vyno eksportas į Kolumbiją sudarė apie 33 mln. EUR, t. y. buvo maždaug keturis kartus didesnis nei 2013 m., kai susitarimą pradėta taikyti pirmą kartą.
- Dėl ES darbo dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis **Indija panaikino įsakymus dėl 115 į Indiją eksportuojamų ES produktų kokybės kontrolės**. ES eksportas anksčiau buvo veikiamas arba kartais stabdomas²⁶ dėl techninių taisyklių, kuriose minimi konkretūs Indijos standartai (nepaisant to, kad taikomi tarptautiniai standartai), ir griežtesnių, nei būtina, atitikties vertinimo procedūrų, pavyzdžiui, privalomų bandymų Indijos laboratorijose.

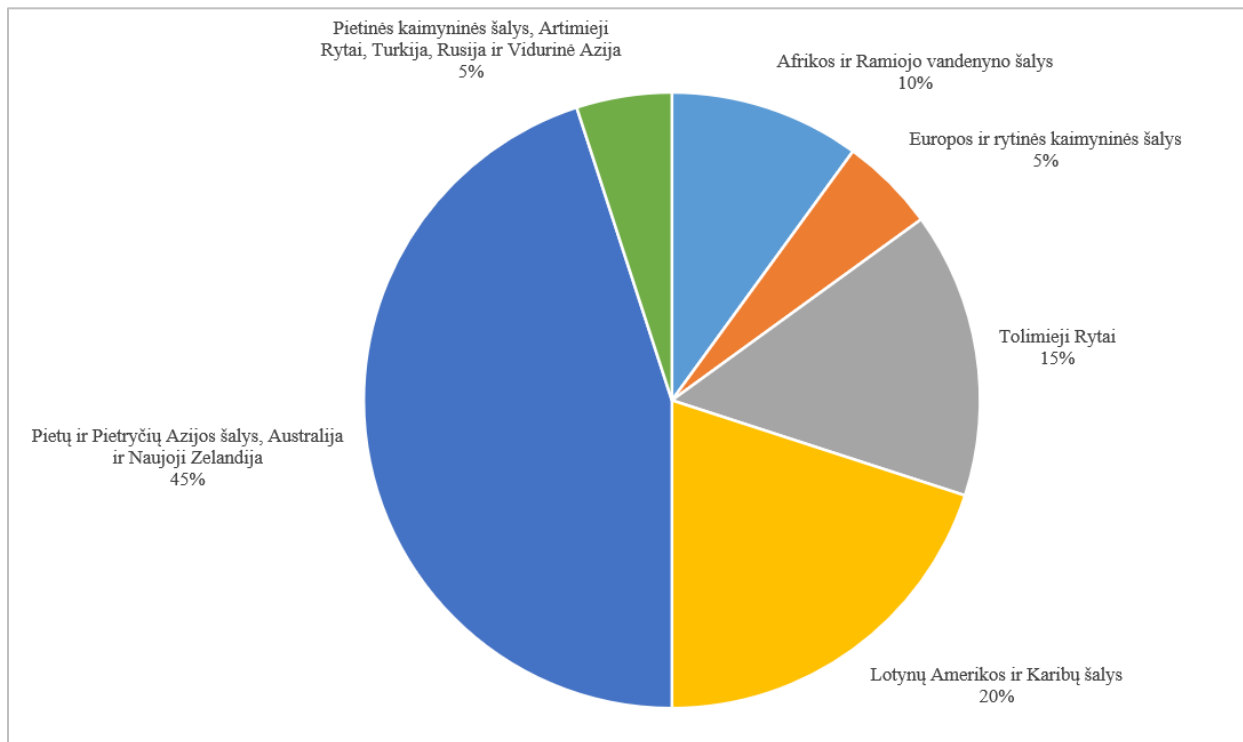
2025 m. Komisija toliau sprendė klausimus dėl tam tikrų prekybos partnerių taikomų apribojimų, visų pirma susijusių su **žaliavų eksportu**, nuo eksporto draudimų iki eksporto licencijų reikalavimų ir kvotų. Komisija šiuos apribojimus šalino dirbdama tiesiogiai dvišaliu lygmeniu, specialiuose vyriausybės tarpusavio susitikimuose ir pasitelkdama atitinkamus PPO kanalus.

- Pavyzdžiui, neseniai prasidėjęs Komisijos ir **Kongo Demokratinės Respublikos (KDR)** vyriausybės bendradarbiavimas padėjo išvengti 2025 m. vasario mėn. nustatyto draudimo eksportuoti visus kobalto produktus. Šis draudimas būtų turėjęs neigiamų pasekmių kai kurioms nuo šių žaliavų priklausomoms ES naftos perdirbimo įmonėms. 2025 m. spalio mėn. KDR vietoje šio draudimo nustatė 2026 ir 2027 m. eksporto kvotų sistemą (kartu su strateginiu rezervu), kuria siekiama stabilizuoti kainas ir padidinti vertę šalies viduje. Komisija toliau stebi padėtį, siekdama užtikrinti, kad nebūtų daromas neigiamas poveikis ES interesams.

Kaip parodyta 7 diagramoje, **didžioji dalis visiškai arba iš dalies pašalintų kliūčių (9 iš 20) buvo susijusios su Pietų ir Pietryčių Azijos, Australijos ir Naujosios Zelandijos regionu**. Po jų rikiavosi Lotynų Amerikos ir Karibų regiono šalys, kuriose 2025 m. buvo pašalintos keturios kliūtys.

²⁶ Pavyzdžiui, iki 2023 m., kai buvo pradėti taikyti įsakymai dėl kokybės kontrolės, ES į Indiją eksportuodavo vidutiniškai 1,4 mln. EUR vertės viskozės kuokštelinių pluoštų; pradėjus taikyti šiuos įsakymus, ES eksportas iš esmės buvo sustabdytas.

7 diagrama. Pašalintų kliūčių procentinė dalis pagal regionus (2025 m.)

IV.2. Naujausia informacija dėl bendro kontaktinio centro skundams teikti

Komisijos **bendras kontaktinis centras** ²⁷ yra centralizuota platforma, kurioje įmonės, prekybos asociacijos ir kiti ES suinteresuotieji subjektai gali lengviau pranešti apie prekybos kliūtis. Skundai gali būti teikiami naudojant specialias internetines formas platformoje „Access2Markets“.

ES suinteresuotieji subjektai turi užpildyti šias formas, kad Komisija turėtų pakankamai informacijos preliminariam vertinimui atlikti ir tinkamai veiksmų eigai nustatyti. Prireikus Komisija taip pat gali pateikti skundą savo iniciatyva (*ex officio*).

Praktinis pavyzdys. Malaizijos taisyklės dėl maisto produktų

Skundas. 2023 m. lapkričio 23 d. bendram kontaktiniam centrui buvo pateiktas skundas dėl **Malaizijos** taisyklių dėl maisto produktų pakeitimo. Šiuo pakeitimu buvo nustatytas reikalavimas dėl tam tikrų vynų ir spiritinių gėrimų mažiausios / didžiausios alkoholio koncentracijos (pagal tūrį), taip veiksmingai užkertant kelią tam tikrų ES kilmės vynų ir spiritinių gėrimų importui į šią šalį.

Veiksmai, kurių imtasi. ES pradėjus nuolat bendradarbiauti su Malaizija tiek dvišaliu lygmeniu, tiek PPO techninių prekybos kliūčių komitete, Malaizija sutiko pakoreguoti savo taisyklių dėl maisto produktų nuostatas dėl likerų ir vynų alkoholio koncentracijos bei atnaujinti nuostatas dėl konservantų, dažiklių ir kitų techninių aspektų. 2025 m. spalio mėn.

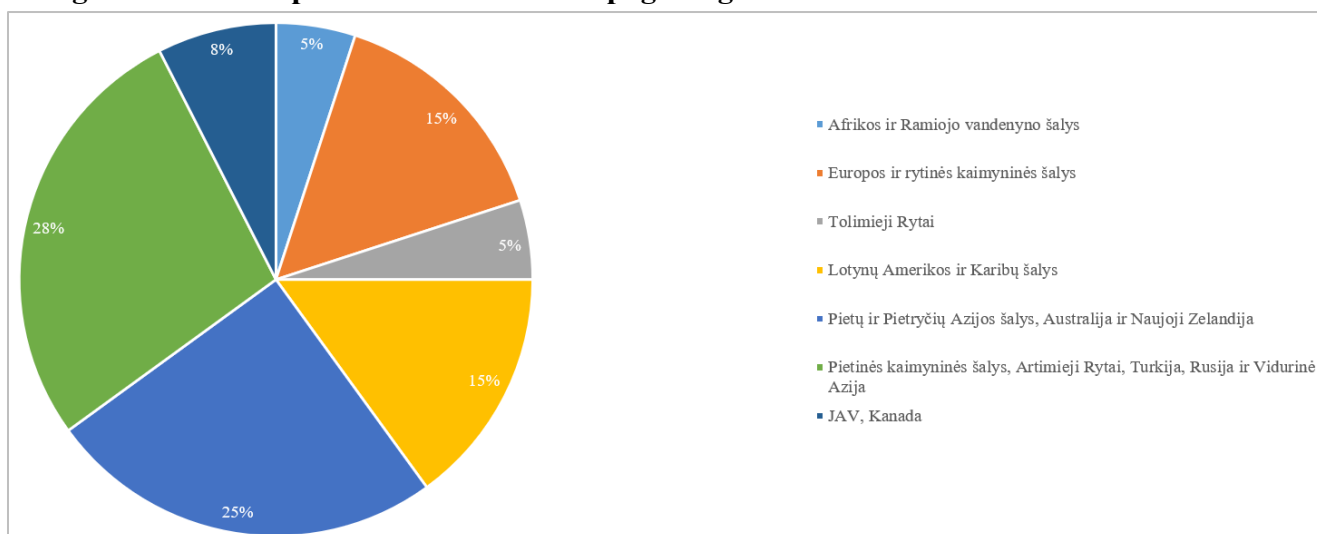
²⁷ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/lt/content/single-entry-point-0>

Malaizija savo federaliniame oficialiajame leidinyje oficialiai paskelbė pakeitimus, kuriais atsižvelgta į ES susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su kai kuriais alkoholinių gėrimų standartais (taikomais romui, dygiųjų slyvų ir kitiems likeriams). Kiti pakeitimai dar nepriimti ir dvišalis bendradarbiavimas tebevyksta.

Poveikis. ES eksportuotojai gali naudotis šiomis atnaujintomis taisyklėmis, o tai yra konkretus laimėjimas gerinant patekimo į rinką galimybes.

Kaip parodyta 8 diagramoje, 2025 m. bendras kontaktinis centras gavo 40 išorės skundų dėl prekybos kliūčių 21 šalyje partnerėje. Daugiausia (28 proc.) skundų buvo susiję su pietinėmis kaimyninėmis šalimis, Artimaisiais Rytai, Turkija, Rusija ir Vidurine Azija, po jų – su Pietų ir Pietryčių Azija, Australija ir Naująja Zelandija (27 proc.).

8 diagrama. 2025 m. pateikti išorės skundai pagal regionus

Nuo 2020 m., kai pradėjo veikti bendras kontaktinis centras, per metus gaunama vidutiniškai 40 išorės skundų. 2025 m. dauguma išorės skundų buvo susiję su horizontaliosiomis priemonėmis ir paslaugomis (po šešis skundus) ir žemės ūkio bei žuvininkystės sektoriumi (penki skundai). Didžioji dalis skundų pateikėjų buvo atskiros ES įmonės (18) ir prekybos asociacijos (15), kiti suinteresuotieji subjektai (4) ir ES valstybės narės (3). Komisija pateikė vieną *ex officio* skundą.

V. Dvišalių ir daugiašalių ginčų sprendimas

Nors dauguma kliūčių ir toliau šalinamos vykdamas dvišalį bendradarbiavimą su prekybos šalimis partnerėmis per dvišalės prekybos komitetus ar PPO komitetus, kai kuriais atvejais ir toliau būtina inicijuoti oficialias ginčų sprendimo procedūras pagal dvišalį susitarimą arba PPO.

Ginčų sprendimas tebėra svarbus ES vykdymo užtikrinimo veiksmų būdas. Tai nusistovėjęs, taisyklėmis grindžiamas ginčų sprendimo metodas, kuriuo komercinės veiklos subjektams, įmonėms ir vyriausybėms užtikrinamas teisinis tikrumas ir nuspėjamumas.

2020 m., siekdamas spręsti PPO apeliacinio komiteto neveikimo problemą, ES ir kitos PPO narės sudarė **Daugiašalį laikinąjį susitarimą dėl apeliacinio arbitražo** (DLSAA). DLSAA užtikrinama, kad PPO taisyklių vykdymą būtų galima užtikrinti priimant sprendimus PPO ir kad nebūtų galima pateikti tuščių skundų. Po kelių narių prisijungimo 2025 m. ir 2026 m. pradžioje, kai buvo rengiamasi 14-ajai PPO ministrų konferencijai, prie DLSAA²⁸ dabar yra prisijungusi 61 iš 166 PPO narių (skaičiuojant ES valstybes nares), kurioms tenka 60 proc. viso pasaulio prekybos.

2025 m. sausio mėn. ES inicijavo **PPO ginčą su Kinija** dėl pasaulinių licencijų išdavimo sąlygų esminiams standartų patentams (byla DS632). Šiuo metu ginčą nagrinėja kolegija.

2025 m. liepos mėn. ES pradėjo arbitražo procesą pagal **ES ir Alžyro** asociacijos susitarimą dėl Alžyro taikomų prekybos ir investicijų apribojimų.

2025 m. užbaigti toliau nurodyti ginčai, kuriuos išnagrinėjus buvo **pašalintos prekybos kliūtys** šalyse partnerėse.

- 2025 m. liepos mėn. byloje DS611 (*Kinija. Tarptautinės nuosavybės teisių užtikrinimas*) PPO apeliacinio teismo arbitras nustatė, kad dėl Kinijos nerašyto draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme politikos buvo pažeista Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, (TRIPS sutartis). **Vėliau Kinija paskelbė, kad atšaukia šią politiką.** Atsižvelgdama į nerašytą Kinijos draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme politikos pobūdį, Europos Komisija toliau atidžiai stebės padėtį. Arbitražo sprendimu sustiprinta Europos intelektinės nuosavybės teisių apsauga tarptautiniu mastu, užtikrinant, kad pagrindiniai prekybos partneriai, pavyzdžiui, Kinija, vykdytų pagal TRIPS sutartį priimtus įsipareigojimus. Juo užtikrinama Europos novatorių teisių, susijusių su bazinėmis technologijomis, pavyzdžiui, 5G ir belaidžiais tinklais, kurios yra labai svarbios ES ekonomikai, apsauga.
- 2025 m. spalio mėn. byloje DS591 (*Kolumbija. Antidempingo muitai Belgijos, Vokietijos ir Nyderlandų kilmės užšaldytoms gruzdintoms bulvytėms*) ES laimėjo ginčą dėl atitikties užtikrinimo procedūrų. Todėl 2026 m. kovo mėn. **Kolumbija panaikino PPO taisyklių neatitinkančius muitus.**

2025 m. lapkričio mėn. **ES nutraukė ginčą DS610** (*Kinija. Prekybos prekėmis priemonės*), atsižvelgdama į tai, kad pagrindiniai ginčo tikslai buvo pasiekti ir **atitinkama prekyba buvo atnaujinta.**

2025 m. gruodžio mėn., po arbitražo dėl atsakomųjų priemonių dydžio, **ES gavo PPO leidimą priimti atsakomąsias priemones** ginče DS577 (*JAV. Sunokusios alyvuogės*) dėl JAV priemonių, nustatytų Ispanijos kilmės sunokusioms alyvuogėms.

²⁸ Narių sąrašą galima peržiūrėti čia: [Daugiašalis laikinasis susitarimas dėl apeliacinio arbitražo \(DLSAA\)](#).